

Передплата

на «РУСЛАНА» вносьть:

в Австрії:

на цілий рік 20 кор.
на пів року 10 кор.
на чверть року 5 кор.
на місяць 1-70 кор.

За границею:

на цілий рік: зі щоденною
виплатою 7 доларів, або 12
рублів; з виплатою двічі
в тиждні 5 1/2 доларів, або 10
рублів; з виплатою що субо-
ти 4 1/2 доларів, або 9 рублів.
Поодинокі число по 10 сот.

РУСЛАН

»Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска.« — З Руслановх псалмів М. Шашкевича

Виходить у Львові що дня
крім неділь руских сьвят
о 5 1/2 год. по полудні.

Редакція, адміністрація і
експедиція «Руслана» при
ул. Оссолявських ч. II. партер
(фронт від ул. Тихої). Експе-
диція місцева в Агенції
Соколовского в насажі Гавс-
мава.

Рукописи звертає ся лише
на попереднє застереженя.—

Реклямації неопечатані є
вільні від порта. — Оголо-
шеня звичайні приймають
ся по ціні 20 с. від стрі-
чки, а в «Надіславі» 40 с.
від стрічки. Подяки і при-
ватні донесеня по 30 сот.
від стрічки.

Відгомін хорватско-сербского процесу у Відні супроти угорского переселеня.

(X) Недавний процес хорватско-сербской коаліції перед віденським судом присяжних пояснив як слід поговори і підзори про велико-сербску пропаганду в Хорвації. Достовірні сьвідки явно і широко зложили перед віденськими судьями присяжними заяву, що на области Хорвації нема руху в користь велико-сербской держави. Се при-анализ і хорватскі і сербскі сьвідки, а їх устами виявила ся заразом горяча прихильність до зєдиненої монархії Габсбургской. Они відперли рішучо і з обуренєм закид, начеб котра небудь з тих племен в границях Габсбургской монархії робила які небудь намаганя, щоби свої ідеї бажали здійснити поза Савою, поза межами монархії, але в тих їх виявах перед судом пробивали ся жалоби на малярске гнобленя немаярских народностей.

„Після походу в 1866. р. мали ми в Хорвації тисяч вдів і сиріт, котрих мужі і батьки бороли ся як льви на побовищах за могутість і славу Габсбургской монархії і там полягли“, говорив один сьвідок перед віденським судом. І слова его були правдиві. Хорвати і Сербі з Хорвації, Славонії і з Погранича бороли ся і умирали лицарскою смертю за Габсбургский престол і монархію. А коли весною минулого року на політичнім овиді забагрило ся і монарх

покликав усіх синів монархії під прапор воєнний, спішили всі сини Хорвації і були би в потребі сповнили свій патріотичний обовязок так радо як в 1848. і в 1866. році.

»Ми все були і є готові, коли розходять ся о могутість і славу монархії, але возьміть кнут з рук тих, котрі нас заневолити, здійміть ярмо з нашого карку, що пригноблює нас до землі! Ми всі, Хорвати, чи Сербі є добримі зідданими. Ми бажемо лише свободи де само управного і культурного розвитку, ми бажемо зберегти окремішність нашої народности, в меж ах Габсбургской монархії, ми хочемо бути сильним заборолом пограничним, але не хочемо бути відданими на ласку і неласку і на самоволю малярщини! З малярскою загорілостю не погодимо ся і єї не знесемо.

»Коли в р. 1848. наші батьки зірвали ся в обороні могутости Австрії, сподівали ся виборити також свободу Хорватского королівства. Однак слідуючі роки принесли нам пімсту Малярів, а чого нині також можемо сподівати ся, колиб ми знову висунули ся на таке становище. Знаємо се добре і знає се вся монархія, кому булиб ми видані. Будавешт не може і не повинен бути для нас точкою притяганя, лише Відень, з Австрії може для нас вийти спасеня з нашого важкого положеня, визволеня з нашого пригнобленя!

Хорватскі поважні мужі запевняють, що не було ніякої основи хорватскому народови робити такий тяжкий докір велико-

сербской пропаганди. Хорвати не мають ніякого інтересу в ідеалі Велико-Сербії, бо Хорвація потребує могутчої Австрії, котра би вдоволила народним і культурним потребам і домаганням хорватского народу. Хорватів зєдиняє почуванє племінного спорідненя з иншими славянськими народами, однак при в'їм тим не одушевляють ся они велико-сербскою пропагандою і покладають надії на здійсненє своїх національних і культурних змагань на велику і могутчу Австрію. Але у віденських кругах повинні се зрозуміти, дльшого Хорвати тепер обережнійші і побоюють ся, щоби знов не понали безпосередно під малярску руку, котра дала би ся добре в знаки.

Віденський процес хорватско-сербский очистив хорватско-сербске населенє в монархії з закиду зради державної перед цілою Европою. Процес сей звернув увагу міродатних віденських кругів на хорватско-сербский нарід і страшні відносини в королівстві Хорвації. Слова деяких сьвідків і хорватских політиків викликали вражінє, що хорватско-сербскому народови діє ся кривда і нічого дивного, що вражінє сего процесу відбило ся відгомном. »Ми привернули у вас віру в нашу вірність Габсбургскому престолови, верніть нам отже віру в Австрію, котра би нам дала поміч і спасеня, а ми бажемо пособляти подвигненю могутчої Австрії.«

Відгомін сего процесу не може остати без впливу на теперішнє переселенє в Угорщині, де правительственна система лібералів, а відтак система коаліційного ка-

О. Віктор Катрайн.

Віг атеїзму — до ахархізму.

Поучний образок з університетского життя теперішности.

Переложив о. І. Плавюк.

Четверта глава.

Боже милосерде.

(Дальше).

Таке твердженє єсть не лише самовільне, але і явно ложне. І дійсно, чому ми не мали би мати повної певности з огляду на чуда? Чудо се подія, котра може підпадати під змисли, котру можемо зарівно добре помічати, як всяку иншу змислову подію. Що хтось вмер, чотири дні лежав в гробі, видавав вже немилый сопух, се можна з такою самою певністю ствердити, як і подію, що хтось був хорий і по щасливій операції подужав, або подію, що Цезара забили, що Ганнібаль перейшов через Альпи до Італії, що Наполеона осаджено на острові Ельбі, звідки утік. Для чого в тим случаю не мали би ми мати тої самої певности, що і в другім?

Впрочім я в тим щасливім положеню, що повазі філософа Целера можемо протиставити повагу історика первостепенного а то А. Фр. Гфререра. І сей великий історик, яко студент протестантской теології стратив віру через рационалістичних професорів і був того переконаня, що християнство повстало зовсім природно; що оно не є нічим иншим, лише мі-

шанивою філософичного жидівства, жидівскої правовірности, разом з грецкою філософією і мітольогією. Але він хотів дійти до правди власними студиями і зобовязав себе лише одним, достойним історика, правилом: Коли з підмогою своїх історичних дослідів дійду до несхитно удостоверених надприродних подій, то їх прийму, і піддам ся їм без огляду на то, чи они згідні в моїм дотеперішними поглядами, чи ні. Видите, він ставив розум понад партійні згляди.

Гфререр віддав ся тоді студиям жерел, що відносили ся до перших віків християнства, і чим більше вглублював ся в єї студії, то тим самовільнійше зростало в нїм бажаня, узнати воскресенє Ісуса з Назарета безсумніву удостовереною історичною подією. Послания св. Апостола Павла, котрих правдивість може оспорювати лише безумний, ціла поява сего Апостола від его наверненя перед Дамаском аж до мученичої смерти, разом з усім, що оповідають перші два віки про віру, мужество визнаваня віри, про торжественні часи, про житє Христа, виступили з такою силою за історичний характер тої події, що він приневолений був собі сказати: Коли їх по просту не прийму, то не маю права уважати достаточною доказаною яку будь історичну подію старини; бо ні одна з них не дасть ся порівняти що до вартости і певности сьвідочств з подією воскресеня Ісуса¹⁾. І чесний історик, котрому передовсім розходило ся о правду, став знов віруючим християнином, а навіть став католиком, бо переконав ся, що лише католицка Церква так узнавала Ісуса, як повинна его узнати, коли Він є правдивим Богом.

Так Гфререр, історик. Яке значінє мають супроти таких сьвідочств і доказів скептичні філософи як Гуме, Штраус і Целер, котрі впевняють, що нема ніяких певно доказаних чудес.

Альфред: Маєте слухність, отче ректор. На мій погляд се не є зовсім історичні розв'язаня, які не позваляють професорови Целерови вірити в чуда, се лише недоказані філософичні погляди. Бо я зовсім добре пригадую собі, що він говорив про одну свою розправу о воскресеню Христа: „В правдивість такої події не могли би навіть вірити тоді, хоть би она ще раз так сильно була доказана²⁾“.

Ректор: Сей висказ походить від Д. Гумого а наші атеїсти пильно наслідують англійского скептика. Се дуже замітна річ у наших невірних учених, що чваняють ся своїм позитивізмом і все відкликають ся на події. А коли події незгоджують ся з їх наперед урівним поглядом, тоді їх відкликають.

Тут хочу ще згадати про иншого ученого, що дуже замітно висловляє ся про критичні засади новітних істориків з огляду на всьо надприродне: Професор Е. Маєр (в Галле) пише: „Абсолютним мірилом того, що взагалів людских взаєминнах є можливе, полишить ся все послідною і найневійшою інстанцією історичної критики. Коли читаємо про людей, котрі були високі на 10 ліктів і жили 500 літ, ми відкидаємо таке припущенє, хоть би оно ще раз так добре було доказанє. Коли пізнаємо, що найліпше доказані події „жерел“ є річєво-неможливі, то лишає ся нам вибір, або жерело узнати ложним, або его автора обманцем, або легководушим, безкритичним чоловіком.“

бінету довела до великого розстрою в краю і до невдоволення посеред немадярських народностей. Нічого дивного, що й Хорватія відносить ся так неприхильно до сеї системи мадярської, що Хорватія звертає знов свої очи на Австрію, на Відень і звідти виглядає спасення і пільги в своїм важким положеню.

Зовсім справедливо на останнім послуханю провідника сорокосьмаків Юста на его рішучі домагання банкової окремішности і народу господарської самостійности Угорщини висловив монарх поважний сумнів, чи дійсно ширші верстви народні бажають сеї самостійности і окремішности.

В найвищих крухах виринула отже поважні сумніви що до управи теперішних керманців угорської політики і що до можливости тривкого уладження і упорядкування Угорщини на основах надаваних сими керманцями і тому Корона бачить вихід з теперішнього невідрадного розстрою в покликаню широких верств народних до участі в державі. Бачить розвязку державної, фінансової і народно-господарської запутаниви в реформі виборчій на основі загального, рівного і прямого права голосування.

Огляд часописий.

(Голоси укр.-руської печати про політику руских, парламентарних послів).
(Конець).

„А замість того приходиться слухати, як політичні повідники галицького народу, батьки Галицької України з емфазою розповідають своєму народови, як они залишивши принципіальні справи для святаго спокою, пріли по соймових комісіях. Шановна публіка, пдаючи ся гордовитому переконаю шановних послів про їх високі заслуги, силе оплески, роздає признання. Тактика послів, що оборону основних інтересів народних проміняли на роботу коло регабілітації панована своїх гнобителів, — дістає похвали і одобреня. Санкціонується курс розмінюваня принципіальних змагань на „малі діла“ безперечно корисні для даної громади чи місцевости а часом може й цілої людности краю

Хто узнає Корнемана засаду доброю, (щоби повітна критика старала ся звалити і найліпше доказані події жерел) той повинен також признати строго-методично переведений доказ, що святий Бернгард творив чуда і був для того дійсно від Бога натхненним святим³⁾.

Сі слова є многоважні. Коли щось переходить границі того, що взагалі в людських зносинах є неможливе, то се відкидає „історична критика“. Тож хотьби ще раз так непохитно доказати воскресене Лазара, воскресене Христа і інші чуда, то проф. Маєр їх заперечує, бо они не є можливі, то значить, бо він їх уважає неможливими! І се називає ся вільне і неупереджене досліджуванє!

Альфред: Дякую вам, отче ректор, Ваші виклади вдовольнили мене зовсім. Я маю ще один сумнів, про котрий бажав би я радо поговорити з вами, але бою ся надуживати вашого часу і терпеливости.

Ректор: Така боязнь зовсім безснвна. Але я бою ся напружувати своїми викладами ваше слабе здоровле. Для того раджу вам відложити до завтра дальші наші розмови.

Альфед привав раду з подякою. Він чув потребу остати на самоті, щоби спокійно розважати над тисячними питаннями, які ворушили ся в его душі з усіх сторін.

(Дальше буде).

— але діла зовсім не сорозмірні з завданнями моменту, з тими сиравами, які мають реалізувати ся загально-народною політикою, — тимчасом як малі діла мають робити ся попри неї, не ангажуючи, не запрягаючи в розвизанє своїх дрібних (хоч би й корисних) задань загальної політики, не в'язучи їй рук своїми сиравами. Посли заспокоюють ся, вирвавши від суспільности заяву довіря і признаня — quod erat demonstrandum. І може через гадку не перейде їм, як крім того, що загально-політичні інтереси занапащено таким чином в інтересах моченя конопель, — они, провідники народу, ще деморалізують суспільність сею тактикою малих діл, затроюють її хрунівством, санкціонуючи его з гори.

„А тим часом очевидна річ, що коли можна клюбови замінити оборону основних інтересів народу доходженєм інтересів тої чи сеї громади в справі моченя конопель, — то виходячи з подібного принципу дана громада може теж відступити ся від інтересів загально-національних, щоб добути для себе „місцевими засобами“, ще простійше і певнійше, анальогічну пільгу, яку добували їй шановні послы дорогою парламентарною. Сеї анальогії, сеї льогіки звичайно не помічають. Коли громада віддасть свої голоси панському кандидатови за право уживаня лісів чи пасовиска то се наші політики нап'янують як крайне хрунівство і натискати-муть до бойкотування таких хрунів. А коли шановнійший провідник перекинуть політику на користь наших можновладців в інтересах регуляції річки свого повіту, то яка різниця? Тільки та що „хлопи-хруні“ може покоштують і чогось прикрийшого ніж моральний бойкот: а многозаслужений посол гордо збирати-ме оплески на вічевім справозданю за свою „нейспущу діяльність“, „особливо в інтересах давого повіту“, поважна преса з волею подасть публиці новий провя довіря і вдоволення суспільности з курсу „малих діл“ наших шановних послів. Коли загукані, забиті хлопи з якої небудь Дмухавки схрунять супроти сердитого пана старости, то се розуміється будуть погані хруні, і ніхто не стане в їх обороні. Але коли відважить ся хто небудь назвати льюкайством пічим не оправдані скоки в правительственну гречку нашого клубу, то розуміється шановні послы через своїх пахольків викликають загальне обуренє і протести на таке dictum acerbum.

„Виходить тільки одно: Quod licet Jovi non licet bovi. „Хитрий Панько“ повинен наражати ся на все і вся, щоб не повасти в хруні, але на „інтелігентну хруніяду“ у нас привикли дивити ся крізь пальці. Нашим політичним провідникам не тільки вільно віддавати національні інтереси за миску сочевиці, призначеної для „свого повіту“, „для свого товариства“, взагалі „для своїх“, але можна робити з сього навіть заслугу, принцип. Коли темний селянин оберне свій виборчий голос в „кеїт на п'ятку“, — він хрунь, смішний приклад політичної темноти і неусвідомленя. Але така реалізація політичної потенції з его становища се „мале діло“, котре консеквентно можна би боронити всіми аргументами, якими наші політики боронять своєї тактики малих діл. Тільки се зветь ся хрунівством, а то „реальною політикою“. І нашим політикам вільно деморалізувати прикладами токої „тактики“ нашу суспільність і нищити результати роботи і впливів найкрасших синів нашої суспільности — всього національного вихованя, веденого з таким накладом праці і пожертвованя. І голосів протесту навіть не підійметь ся против сього. От що найстрашнійше.

„Суспільність не має відпорної сили против сеї деморалізації з гори!“

В сій останній частині статі п. в. „Малі діла“ автор виступає з різкими докорами проти провідників галицької рускої політики, що они так само, як і галицька суспільність не спосібні до революційних поривів, а лише до спокійного, вигідного життя під покривкою „малих діл“, на які они розмінюють принципіальні змаганя. А се доводить на его погляд до морального банкротства суспільности, є прелюдією грандиозного хрунівства. Великим гріхом провідникам політики вміняє ся, що замість

могутним кличем „sursum corda“ підносити людського духа над турботами „про хлібець та ще й з масельцем“, відвертають они очи земляків від провідних зір, від ідеоологічних завдань та звертають сами в низини життя і его дрібних егоїстичних інтересів. Філістерске привязанє до малих вартостей підтинає ширший полет гадки і тому робота суспільности повинна йти до поборюваня сего глибоко закоріненого філістерства.

В критиці сеї політики „малих діл“, сеї „невсипучої діяльности“ для „інтересів даного повіту“ зводить автор се до одного поєму з „хрунівством хлопів“, називаючи се „інтелігентною хруніядою“, котра тим ріжнить ся від хлопської, що сю п'янують виразно „хрунівством“, а ся „інтелігентна хруніяда“ зве ся „реальною політикою“.

Ми дуже цікаві на дальші статі, може Вп. автор виложить нам ясно програму сих „великих діл“, сеї принципіальної і реальної політики в его розуміню, і дороги, якими би могли дійти до здійсненя сих великих діл, сеї принципіальної програми, щоби она не остала тим, що Шевченко означив висловом „великих слів велика сила“. Бож сам автор признає, що і в природі з дрібних атомів складають ся великанські діла і ми нераз се вказували, що з дрібних цегол постають величаві будівлі, а не з циклонських скель. Колиб так глянути тут докола себе, а на те, що робить ся на Україні, тож чи не прийшлося би нам поприкнути, що там і тих маленьких, дуже маленьких діл на великій, славній Україні так обмаль!

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

В справі угорського пересиленя відбула ся в міністерстві скарбу в Будапешті рада, в котрій мав участь назначений міністром-председником др. Люкач, міністер-председник др. Векерле, міністри гр. Андраші, Аппоні і Кошут. Др. Люкач розвідував ся подрібно про настрої в поодиноких сторонництвах. Обговорювано також способи розвязки пересиленя.

З нагоди нового року н. ст. зібрали ся независимці (кошутівці), щоби зложити бажаня новорічні Кошутови. Кошут, висловлюючи подяку, зазначив, що здійсненє окремішного банку в означенім точно речинці показало ся неможливим та що нема більшої погавки і грози, як змаганє до виборчої реформи, котра знищить мадярський нарід (систему мадярченя! — Ред.). Побачивши неможливість здійсненя окремішного банку, намагались ми бодай наблизити ся до сеї мети. Першою такою справою було запевненє собі грошевого торгу. В сій цілі навязано взаємини з французским грошевим торгом, а відтак обдумувано виплату готівкою, і на се вивднали ми дозвіл. Дальшим змаганєм мало бути введене таких змін, котрі могли би утривалити банкову окремішність. В тій цілі предложили ми, щоби були окремі банкові ноти австрійські а окремі угорські (з окремих текстом) і щоби було двоє окремих губернаторів банкових з окремим обсягом діланя. Се все ударемнено наслідком перевороту відносин. Але ми боронили прав народу а при тим не спускали з очей війскового питання. Тепер зійшли ми до становища меншости і задля того не маємо права вибирати, що можна здійснити а що постановити в будучині. Нашою задачею є одначе й дальше удержати програму і не дати приспати в краю тугу за независимістю держави, котра є силою народу. Сю задачу повинні ми довершити яко опозиция, котрої не розуміємо так, щоби ми мали нищити, але щоби ми боронили прав народу і держали руку з п'ястком, готову до удару на тих, котрі хотіли би видати нашу вітчизну во рогама.

Християнсько-суспільне сторонництво в Угорщині починає оживлений рух. З новим роком почало оно видавати дневник A Nap (люд), під редакцією Белі Жітарого. У гр. Сапарого відбуло ся новорічне політичне прив'ятє, складано єму бажаня устами посла Жітарого.

Так само було новорічне прив'ятє людовців у гр. Зічого. У д-ра Векерлого не було новорічного прив'ятя.

¹⁾ Порівнай Stimmen aus Maria-Laach XXI. 123—125.

²⁾ Zeller: Vorträge u. Abhandlungen I. 543. (Strauss u. Renan).

³⁾ Vergl. Jahrbücher für National-Ökonomie u. Statistik Conrad (3 Folge XV. 59 Anm.).

Заграниця.

Відносини між Туреччиною і Болгарією знов дещо попустилися. Кажуть, що російський амбасадор прирік болгарському екзархатові, посередничити у Порті в справі масових ув'язнень Болгарів в Македонії. Рівночасно надійшла вість про укарання одної болгарської часописи, а іменню „Вечерній пошти“ відобрано право поштової висылки за значне число статей, підбурюючих Болгарів в Туреччині.

Гаккі-бей, як доносить депеша до Царгорода, прийняв достоїнство великого везира, причім годить ся він засадничо з відповідію молодотурків на усліва, поставлені їм зі своєї сторони та звичає, що виїде до Царгорода 4. січня. Як доносить *Jeni Gazette*, Гільмі-баша має стати амбасадором в Парижі.

Грецьке королівство летить щораз більше в пропасть, яку викопало собі уступками, зробленими бунтівникам. Відносини, які там тепер панують, були б неможливі в державі бодай сяк-так конституційно уладженій. Грецька рада міністрів мала відповідно до жаданя зі сторони революційного військового союзу ухвалити уласкавлене учасників маринарського бунту під Саламіною і предложити королеві домагане що до оголошення королівського письма, застановляючого доходжене в справі Тіпальдоса і товаришів. Але не досить сего. Появляють ся домаганя, щоби давні кари, наложені на деяких офіцерів, винагороджено їм через привертнене їм їх достоїнства. Одна часть послів поставила в парламенті внесене, яким ззиває ся правительство, щоби офіцерам, які протягом 1909 р. на власну просьбу виступили з війська, або зістали перенесені в стан спочинку, привертнено їх становища, колиб влучене їх до армії оказало ся конечним для її інтересів. Цікаво довідати ся, яке становище займе супроти сего полковник Константінідіс, що йно іменованій міністром війни.

Сензаційна вість надійшла з Крети через Париж. Тамопше правительство зложило грецькому королеві присягу на вірність. Се причинить ся очевидно ще більше до замотаня вже і без сего критичного положеня. В кождім разі турецьке правительство буде могло наслідком сего кроку кретийського правительства підносити жалі перед кабінетами опікунчих держав і поновно домагати ся остаточного управильненя відносин на Креті.

Хросимо відховити передплату.

Новинки.

— **Календар.** В середу: руско-кат.: 10 муч. в Крети; римо кат.: Емільї. — В четвер: руско-кат.: Навечеріє Різдва. Пр. муч. Евг.; римо-кат.: *Троє Королів.*

— Галиций сойм скликано на день 11. с. м.

— **Заломоги на церкви.** Тов о св. Ап. Петра ставіславської епархії уділило в 1909 р. заломоги: 1) зворотні церквам в Торскім і Циганах по 750 К, в Гавриляку, Звенигороді і Пацикові по 500 К, в Монастирських 300 К, в Трачи 200 К; разом 3.500 К. — 2) безворотні церквам в Книгиній Гірці і в Товмачі по 400 К, в Радівцях і Кичері по 150 К, в Трачи, Путилові, Скопівці, Жабокруках, Целівеі і Гавриляку по 100 К; разом 1700 К.

— **В Синевідску** нижнім відиграли аматори читальні 12. грудня „Ворожбита“ а чистий дохід призначили для „Читальні“. Дня 22. грудня дали ту штуку в Стинаві. Ті аматори є разом членами „Сокола“ і дали вже попередно представлення „Пожар“. Тепер приготавляють ся аматори до дальших виступів. Головна в тім заслуга п-ї Євгенії Сабатової, жени місцевого пароха, що своїм впливом і трудом довела читальників аматорів до публичних виступів. Се достойний примір до наслідуваня.

— **Чи сіль подешевіє?** В неділю відбуло ся в Кракові віче галицьких купців в справі торгівлі солюю. По рефераті голови „Товариства купців і торговельної молодіжи“ про втрати і клопоти, які мають купці з торгівлі солюю і по 4-годинних нарадах ухвалено резолюцію з жаданєм, щоби саліни отворено для всіх, щоби ціни для всіх були рівні, щоби в салінах були машини до меленя соли та щоби сіль була однакової ціни і якості у всіх краях монархії. Рівнозвучну просьбу вислали купці солюю до міністерств Га-

личини, торгівлі і скарбу з домаганем, щоби в Галичині видавано кожому, що зголосить ся, сіль такої якості і по такій ціні, як се є по інших краях. Дальше візвано правительство, щоби не краєвий виділ мав монополь на зиски з соли, але щоби сей превілей узагальнено і тим чином знижено ціну соли о 3 К.

— **В справі виданя корпусу українських народніх пісень.** Етнографічна Комісія Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові постановила приступити до як найповнішого критичного виданя українських народніх пісень. Мають увійти до нього всі пісні, відомі вже доси, або які дійдуть іще до відома Комісії. Ціле видане буде займати кільканайцять томів, а публікація його потреває довшій час. Чим більший матеріялом Комісія буде орудувати, тим краще і повніше виїде видане. Супроти того просить Комісія всіх, хто має які збірники пісень без огляду на їх зміст, обем і час записуваня, щоби відступив їх Комісії для використаня, зазначаючи при тим, чи віддає їх на власність Комісії, чи лише випозичає і по використаню жадає їх звороту. Так само просить Комісія всіх, хто зпробував в селах і місточках та має до того змогу, щоби записував пісенний репертуар свого села чи місточка по можності як найповніше і надсилав усе Комісії. Записувати належить докладно все так, як співак співає; не можна пропускати ніяких слів, ані змінити довільно текст та язикові форми, від чого може потерпіти ритміка пісні. Коли хто може при тим записувати і діалектичні прикмети, то повинен се зробити, хоч се неконечна вимога. Так само хто знає ноти, повинен записувати текст пісні разом із мелодією. Кожду пісню без огляду на її величину належить записувати на окремій картці (картках) паперу і на тій самій картці не зачирати другої пісні. Письмо має бути виразне і читке, а при кождій пісні треба зазначити імя співака, записувача, село і повіт. Усі матеріяли належить надсилати на адресу Комісії. Кождий записувач буде мати право на той том пісень, в яким будуть надруковані його записи, а евентуально й ціле видане, коли його збірка визначна числом і змістом пісень. Поодинокі групи пісень будуть ладити окремі редактори (доси появило ся вже три томи коломиїок і один том гаївок). До тепер визначила Комісія редакторів для таких груп: 1) В. Гнатюк: колядки, любовні, побутові пісні; 2) Ф. Колесса й Охримович: весільні пісні; 3) О. Роздольський: веснянки; 4) Л. Свенціцький: гололінья (по мерцях); 5) В. Щурат: пісні ненародного походження. До дальших груп визначити ся редакторів пізнійше. Комісія розпоряджає доси значними рукописними збірками, як Ф. Бодявського, Марка Вовчка М. Бучинського й іншими старшими збірками, а незабаром дістане пісенні матеріяли по М. Драгоманову. Супроти того має вона надією, що кождий прихильник нашої народної пісні і тут в Австрії і Росії зрозуміє вагу проєктованого виданя і схоче по змові прийти йому в поміч, надсилаючи, чи то новозаписані пісні, чи старші їх збірники. — *Від етнографічної Комісії Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові, ул. Сувійського, 17.* — (Комісія просить усі українські часописи передрукувати сю відозву).

— **Зеліничі білети.** Львів-Підзамче числить ся видко до малих стаций, бо досі не видають там білетів з руским текстом. Дирекція зеліничих оголошувала, що по більших стациях будуть від 1. січня рускі білети, і з сего можна було вносити, що така велика стация, як Львів-Підзамче, дістане також рускі білети. На жаль, подорожні мусять там жадати руских білетів писаних. — На Буковині появили ся білети німецько-румунські, а руских нема. Черновецька „Буковина“ запевняє, що будуть і рускі „цілком певно“.

— **Чи Аркадій є те саме що Арон?** Одеський адвокат і свояк мільонерів в Україні Аркадій Бродзкий був вибраний в Одесі послом до російської державної думи. Однак губернатор Одеси, Толмачев, запротестував проти вибору, мотивуючи се тим, що Бродзкий не є Аркадієм лише Ароном і яко жид не має права уживати християнського імени. Верифікаційна комісія думи признала сей протест важним і уважила вибір Бродзкого. Бродзкий заявив, що вже не буде кандидувати. Додатиб ще, що одеський суд засудив Бродзкого за уживане християнського імени на 100 рублів гривни.

— **Крадіж каси.** З Черновець доносять, що перед кількома днями невисліджені злочинці вломали ся до каси експозитури управи руху держ. зеліниць в Гурагуморі і забрали звідтам велику зелічану касу. В касі було тоді всего 500 К, але за те находили ся там важні документи, як довірочві інструкції для зеліниць в разі війни та пляни зеліничих мостів і тунелів на шляху у той зеліничі.

— **Нова машина до лету.** З Нового Йорку доносять про нову особляну машину до лету, яка двігне 3 людей і має величезні рефлектори. Винахідником єї є Ділінггам, багатий інженер з Ворчестера. Ділінггам робить від тяжня проби лету і шибав собою понад державною Масахусет, Онеді перелетів з Бостону до Нового Йорку. Має се бути найліпша з доси винайдених машин до летаня. Може она двігнути 600 фунтів тягару.

— **Урожай хмелю на Волині.** Більшість краєвих старих плянтацій дали сего року не більше 25 пудів хмелю з десятини й тільки місцями лугові й лісові дали до 30 пуд. Молоді плянтації пустаки 1908. року дали пересічно не більше 10—12 п. з десятини, а польові плянтації пересічно дали не більше 20 пуд. з десятини. Всього зібрано приблизно до 110 тис. пуд. хмелю, який поміж поодинокими повітами поділяв ся так: дубенський 25 тис. пуд., луцький 20 т. п., володимир-волинський 15 т. п., островський 12 т. п., ровенський 13 т. п., житомирський 15 т. п., кременецький 5 т. п., новоградволинський 3 т. п., та в інших повітах зібрано коло 2 тис. пудів. Що до якості хміль виїшов дуже гарний, майже весь він першого сорта.

— **Найвисше положені людскі оселі.** Такі оселі находять ся лиш в Швайцарії, в кантоні Грізоні; більша половина того кантона положена на висоті 1000 метрів, а дві пятах частин понад 1200 метрів над поверхнею моря. Сей кантон під сям зглядом є одиноком не лиш в Швайцарії, але і в цілій Европі. У Вале 66 людей на 100 живе на висоті 1000 метрів, а 4 на висоті 1500 метрів.

Оповідки.

— **Подяка з Самбора.** Виділ „Шкільної Помочи“ складає подяку Преосв. Ексселенції Константїнови Чеховичови за щедрий дар 50 К пересланих для бурси св. Володимира. Іх Преосв. від ряду літ задержує в ласкавій памяти нашу інституцію, тож най нам буде вільно прилюдно зложити подяку. Від Виділу „Шкільної Помочи“ в Самборі 2. січня 1910. *Т. Біленький*, скарбник.

— **Приватні іспити,** які тепер відбувають ся з правила за цілий рік при кінці 2. курсу, будуть в академічній гімназії у Львові — так в головнім заведеню як і на філії для тих приватистів що бажають здавати окремо за 1. піврік — 21. січня а вступні іспити 1. лютого.

— **Руска захоронка в Ярославі.** Пишуть нам: З колишнім городі руских князів ми основуємо руску захоронку під покровом Брацтва Пречистої Діви Марії. Нехай не марнують ся діти руского народу без хати, без вихованя, без опіки! Нехай відживе слава нашого міста! В тій цілі закуплено вже хату муровану з огородом за ціну 10.500 К, на що було своїх грошей 3000 К, недостає нам ще 7.500 К. Такої великої на наші сила суми ми не могли ще придбати і такої суми ми не зможемо придбати без ласкавої помочи П. Т. наших Родимців. Жертволюбива поміч потрібна нам в імя церкви і пашого обряду, в імя народа нашого! Захоронку управити будуть наші Сестри Служебниці. Они пригорнуть до себе наші біденькі діти, они заопікують ся маленькими сиротами, они навчать їх поклоняти ся Богу і славити Пр. Діву Марию, они навчать їх молитов, отець наших, розбудять любов до церкви і привязане до нашого св. обряду, під їх крилами затужать до волі і долі цілої Руси-України. Тому, кому бе в грудях щиро-руске серце, най не відкаже нашій уклінній просьбі. Весякі ласкаві датки на „Руску Захоронку“ в Ярославі просить ся присилати на руки підписаного. — За Брацтво Пречистої Діви Марії в Ярославі: *о. Кирилій Хотинський*, парох.

— **Коляда.** Академічний хор „Бандурист“ буде ходити з колядою по руских домах в перший день Різдваєних свят на дохід Руского Тов-а педагогічного.

— **З нотаріальних кругів.** Міністер судівництва переніс нотаря Івана Раствецького з Куликова до Городенки.

— **Тягнене льосів.** При вчерашнім тягненю льосів регуляції Дунаю в 187. р. головна виграна 140.000 К упала на ч. 94.183; 40.000 К на ч. 81.518; 12.000 К на ч. 92.420 а 10.000 К на ч. 204.626. — При тягненю льосів кредитових в 1858. р. головна виграна 300.000 К упала на серию 361 ч. 61; 600.000 К виграв льос с. 790 ч. 35; 30.000 К льос с. 783 ч. 87, а по 10.000 К виграли льоси с. 783 ч. 77 і с. 3463 ч. 41.

Посмертні оповідки.

— **О. Мирон Чирнянський,** парох в Брониді, перемискої епархії, упокоїв ся нагло дня 23. грудня 1909 в 39. році життя, а в 12. р. св'ященства. В. в. п!

Вость Кирило.

Письма з Америки.

(Конець).

Niagara-Falls, N. Y. 18. VI. 909.

З міста до Niagara Falls Park приїхали ми трамваєм.

Тихо тут, дуже тихо...

Надімною висить ясна, літна ніч і много звїзд, а в грудях беть ся серце і зривають ся

дивні чуття, незнані, неозначені. Довкола хитають ся сонні дерева і кладуть тишу на землю, а з пахощами бозів плывуть далекі звуки озера Онтаріо і Бріс.

Як тихо, як дивно в таку літню ніч, так щось, як десь над нашим розміряним Прутом. Тільки Прут бідний, закутий в кайдани плаче, нарікає, як шумить, а тут усе у свободі шумить грає...

Безкрай небесного простору — чудовий, царський, золоті блиски зьвізд переливаюють ся промінними філями, бальзаами дерев кріплять тіло силою і дужстю, а килими посріблені росами манять до мрій і дум все чоловіче черце.

Дивний той гашиш в природі.

А душа моя, до хрусталию подібна, скупана в народнім болю, лине до того, що Боже, велике, та любить все те безмежною любовю.

Встаю з лавки і йду звільна парком до гори. В парку претихо.

З далека з веранд готелевих чути накликуваня і жіночий регіт розсміяних Американок, який дивом тихне на тиші парку, що спить місячним сном. Білі місячні блиски поклялись на дерева і травники прегарно мережані тінями, а верхки дерев мівяють ся гей би мальовані.

Йду до гори сходами.

Скали рисують ся у далі, срібляно-пері, фантазійні, як у казках закуті лицарі, що стоять на сторожи минулих споминів. До уха прилітають гучні переливи опалево-жемчужної води, що паде 25 м. у діл, викованій на скалах Божими руками.

Широкість водопаду дуже велика, щось до звич 200 м. Серединою водопаду йде границя зєдвинених Держав Америки і Канади. Скількість води, яка переливається тут у одній минуті, обчислюють на 425 ц.м. На долі русло ріки таке спокійне, мов би гадки ніколи не було, що там із гори такі сили кружляють водою, перлять її до місяця і зьвізд і мільони крапель сьвітляних посилають в повітря. Місяцями видко людські голови, як похилені в дивній задумі глядять на те сьвітлове чудо природи. Який Ти Боже Сильний, Великий у своїх ділах!...

Сріблясті филі великі, як гора, котять ся з гуком у діл. А у долі на секунду оставляють дивоглядні сліди, мов би гаїв і туга завмерлі в грудях цілих поколінь, мов би радісні ідеї тих, що мають волю і уквітчаний труд в спокою. А посеред збовванених филь ллеть ся хіба розтоплене срібло та доторкає десь аж щилин блідих скал, що боками стирчать холодні, задумані, дивні. То знова филі покладають ся на румовища казкових палат, будять ся з предвікового сну незнані богатирі, минулі діти сеї землі, дзвенять струнами луків і падають із зойками під напором більшої сили у діл. Чудові казочні переливи!..., то смутні, як плач, то радісні, як реготаня і сьміх.

А округлий, білий місяць гляне зі спокоем на Ніягару. Він терпеливий, студений обсерватор, як здає ся, не переймає ся ту нічим. Бачив вже стільки, що звичаїв ся до безмежної рівнодушности, до дивної нечуткости. А у тім його холоді погляду, у тім його віковім егоїзмі є щось дуже імпазантного.

До голови тиснуть ся мені велика міць мисли. Відпихаю їх проч від себе, — вони вперті навертають ся знов. В тім сьвітлі місяця, у тих лисках промінних клубів водяних, стають вони якісь очевидніші, а вперті, як трути до, уяв Не дуже веселі.

Сумно мені, — чую, що той сонний блиск достроюєть ся до настрою моєї души. Є у ньому апатія і пригноблене, є великий жаль і реаніація, є цілі акорди смутків.

Із води віє холодом. Дрощі перелітають тіло, серце. Сумно мені. Іду в бік між дерева, щоби забути і небачити студени поглядів місяця. Але смуток жене за мною слідами мого ходу, а блиски місяця заглядають в самі очі. Нервовий, сам не знаю чому, вертаю трамваєм до готелю.

На веранді бавлять ся, сьміють ся, безжурні,

щасливі. Під верандою, якийсь мандрівний Італіанець співає при акомпаняменті гітари:

L' amor mio della sua vita
Era il raggio... E l' ho tradita...
Так... травестія на сьвітлі!...

Телеграми

з дня 4. січня.

Атени. Один з дневників доносить, що військова ліга знова віввала правительство, щоби на становищах грецьких представників в Парижі Відні, Римі і Берліні наступили зміни осіб.

Білгород. „Політика“ доносить, що в Сербії замкнено всі болгарські школи.

Відень. Reichspost дізнає ся, що Люкач має нині дістати порученє, утворити новий кабінет

Петербург. Поліція арештувала 1.136 осіб; 400 студентів дістало вільну карту їзди на провінцію і приказ, щоби виїхали з Петербурга на час похоронів вел. кн. Михайла Миколаевича.

РУСИНИ! Жадайте у всіх трафіках, торговлях і крамницях лише туток і паперців з першої галицько-руської фабрики Евгена Біліньского в Збаражі.

З доходу сеї фабрики йде 35% на будову церкви в Сеняві, 10% на школи і бурси тов. педагогічного, а 5% на сироти і вдови по сьвященниках.

Держім ся поклику:

Свій до свого!

Не купуйте, заки не пересьвідчите ся!

що лише

ПАТЕФОНИ

зі сталим не знищуючим плити і нестираючим ся штифтом шафіровим, віддають спів і музику зовсім природно і артистично.

Пересьвідчити ся прошу лише в ГОЛОВНІМ СКЛАДІ ВИРОБІВ ФІРМИ

RATHÉ FRÈRES

у Львові, ул. Ягайлонська ч. 24.

побіч площі Смольки.

Перерібки грамофонів на Патефони доконує ся безплатно. 115(2—4)

Всякі плити замінює ся на Патефонові.

Др. Богдан Барвіньський:

Зїзд галицького князя Данила з угорським королем Белею IV. в Прешбурзі 1250 р. Історично критична аналіза, Львів 1901. 16° ст. 18. — Ціна 10 сот.

Прешбурський зїзд в справі спадщини по Бабенбергах. (Причинок до історії великого австрійского безкоролівя). Львів 1903. 8° ст. 27. Ціна 30 с.

Жигимонт Кейстутович, великий князь Литовско-руський. Історична монографія. Жовква 1905. 8° ст. XIV+170. — Ціна 2 К.

Zygmunt Kiejstutowicz, książę starodubski. Львів 1906. 8° ст. 28. — Ціна 50 с.

Vogurodzicza dzewiczka a історичні висновки Дра Щурата. (В інтересі історичної правди). Львів 1906. мала 8° ст. 41. — Ціна 20 с.

Історичні причини. Розвідки, замітки і матеріяли до історії України-Руси. І. Жовква 1908 мал. 8° ст. 170. — Ціна 2 К.

Історичний розвиток імені українсько-руського народу. Львів, мал. 8° ст. 41. Ціна 40 с.

Pieczęcie książąt halicko-włodzimierskich z pierwszej poł. XIV. w. Краків 1909. мал. 8° ст. 22. Ціна 40 с.

Pieczęcie bojarów halicko-włodzimierskich z pierw. połowy XIV. w. — вел. 8° ст. 4. Львів. Ціна 5 сот.

Дістати можна в книгарні Наук. Тов. ім. Шевченка у Львові, Ринок 10.

Для прикрашеня комхат і Читалехь!

ТАРАС ШЕВЧЕНКО в домовині і МОГИЛА ШЕВЧЕНКА над Дніпром

Картини Сластьона виконані в артист. інституті Ангерера у Відні у величині 24+30 см. можна набути в книгарні Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові, Ринок ч. 10; за 80 сотиків без пересилки, за 1 К з пересилкою (franco). Прибуток з ровпродажи жертвував радн. Ол. Барвіньський на пам'ятник Т. Шевченкови в Києві.

Colosseum

в пасажи Германів

при ул. Соняшній у Львові.

Нова сензаційна програма

від 1. до 16. січня 1909.

Щоденно о 8. год. вечер представлено. В неділі і сьвята 2 представлення о 4. год. по пол. і о 8. год. вечером. Що п'ятниці High-Life представлено. Білети вчасніше можна набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 5.

Бюро учительське і службове

Марії Немчиовскої, Львів, площа Академічна 3.

Розклад залізничних поїздів

важний від 1. мая 1909.

До Львова входять з	рано	перед пол.	по пол.	вечер	в ночі
Кракора	5:50	8:55	1:30	5:45	9:50
Кракора	7:25	9:50	—	8:40	2:30
Тарнова	—	—	1:10	—	—
Підволочиск	7:20	12:00	2:15	5:40	10:30
Черновець	8:05	—	2:05	5:58	9:30
Черновець	—	—	—	6:40	12:20
Станиславона	5:45	—	—	—	—
Коломиї.	—	10:20	—	—	—
Стрия	7:29	11:45	4:25	—	11:00
Пустомит	7:29	11:45	4:25	10:15*	11:00
Самбора	8:00	9:57	2:00	—	9:00
Любичі	8:00	9:57	2:00	9:00	11:45*
Рави рускої	7:10	12:40	4:50	—	—
Янова	8:05	1:15	5:00	9:25	10:10+
Брухович	7:10	10:05A	1:48B	4:50	8:20
Брухович	8:15	12:40	3:27B	5:30G	9:35B
Зимної води	5:50	7:25	1:10	5:45	9:50
На Підзамче:					
З Підволочиск	7:01	11:40	2:00	5:15	10:12
Бродів	7:01	—	2:00	5:15	10:12
Курович	—	—	11:19	—	9:39
Винник	8:07	—	11:19	3:26	9:39

Зі Львова відходять до	рано	перед пол.	по полуд.	вечер	в ночі
Кракора	3:50	8:25	2:45	7:00	11:15
Кракора	—	8:40	6:12	7:35	12:45
Ряшова	—	—	3:30	—	—
Підволочиск	6:20	10:40	2:16	8:00	11:10
Черновець	6:10	9:35	—	—	10:38
Черновець	—	9:10	2:23	—	2:50
Станиславона	—	—	2:50	—	—
Коломиї	—	—	—	6:00	—
Стрия	7:30	—	1:45	6:55	11:25
Пустомит	7:30	10:35*	1:45	6:55	11:25
Самбора	6:00	9:05	—	3:40	10:45
Любичі	6:00	9:05	2:15*	3:40	10:45
Рави рускої	6:14	11:05	—	—	11:35B
Янова	8:20	10:10	1:37+	3:40	6:30
Брухович	7:21	11:05	2:30B	5:50G	8:45B
Брухович	6:14	9:00A	12:41B	3:45	7:10
Зимної води	3:50	8:40	3:30	7:35	11:15
З Підзамча:					
До Підволочиск	6:35	11:00	2:31	8:29	11:32
Бродів	6:35	11:00	2:31	8:29	—
Курович	—	7:13	—	2:52	—
Винник	5:44	7:13*	1:30	2:52	—

ЗАМІТКА: Поспівні поїзди печатані товстим друком. — * Лише в неділі і сьвята від 10/5 до 10/6. А) Лише в неділі і сьвята від 1/5 до 31/5. — В) Лише в неділі і сьвята від 1/6 до 30/6. — Г) В неділі і сьвята а від 1/6 до 30/6, щодень. — Г) Щоденно від 1/7 до 31/8. — 3) Лише в свідлі.

